

BİR AKDENİZ FIRTINASI

Uzaklar II dokuz kuvvete yaklaşan rüzgarı arkadan almış uçuyor. Hızımız 10 knot'a çıktığında fırtınayı fazla hissetmiyoruz. Sanki rüzgar ve dalgalar arkamızda kalıyor. Tekne otoyolda son sürat giden bir otomobil gibi suyun üzerinde kayıyor. Ama buz tutmuş bir otoyolda... En küçük bir dümen hatasının bile affının olmadığı kaygan bir yoldayız.

Sibel sabah saat sekizde vardiyaya kaldırdığında kafamın içinde hâlâ Bonifacio Boğazı'nın fenerleri çakıyordu. Uykumu tam alamamışım. Havuzluğa çıkıp sabah ayazını yüzümde hissedince biraz kendime geldim. Dün gece soğuk havaya yağmen terlememize neden olan Bonifacio Boğazı artık gerimizde kalmış. Hava sakin. Korsika'nın üç bin metreye ulaşan karla kaplı zirvelerinden gelen hafif, ama buz gibi bir rüzgar Uzaklar'ı batıya doğru itiyor. Pusula rotamız 256 derece. İki gün önceki fırtınanın soluğanları hâlâ batıdan işliyor. Sibel yatmadan önce son mevkiimizi haritaya koymuş. Buna göre Minorca Adası'na 220 mil yolumuz var. Akşamdan kalan çorabayı ısıtıp içiyorum. Soğuk sabahların vazgeçilmez kahvaltısı...

Fırtına

Doğudan hafif hafif esen rüzgar geceyarısına doğru canlanmaya başlıyor. Akdeniz'de kıçtan esen rüzgar her zaman bulunmuyor. Kırk yılda bir bulunca da piyangodan ikramiye çıkmış gibi seviniyor insan. Hazır uygun havayı yakalamışken her üfürüşünden en iyi şekilde faydalanmaya çalışıyoruz. Karanlık bir gece... Yıldızların soluk ışığında yelkenlere ayar yapıyor, en cılız esintiyi bile kaçırmamaya çalışıyoruz. Batıdan gelen ölü denizlerle, doğudan esen rüzgarın dalgaları yüzünden deniz epey çalkantılı. Ama ne gam... Akdeniz'de pupa yelken gidiyoruz ya, bu keyif bize yeter. Ancak yelken sefamız fazla uzun sürmüyor. Gittikçe üstüne koyan rüzgar ertesi gün öğlen 7, akşam güneş batarken de 8 kuvvete yükselerek fırtına şeklini alıyor. Artan rüzgarla birlikte bir

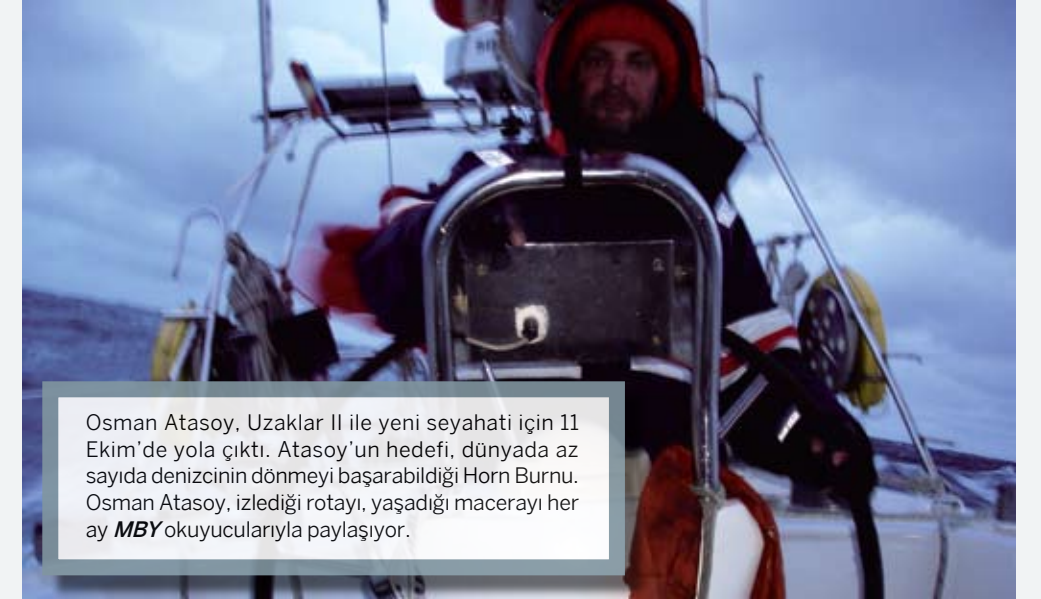
gün önce yaptığımız işleri bu kez tersine doğru tekrarlamaya başlıyoruz. Sere serpe açılan yelkenler teker, teker toplanıp sarılıyor. Başta sadece fırtına floku kalıyor. Ön ıstralyadaki mendil kadar yelken tekneyi çekip götürüyor.

Son ayarları yaptıktan sonra havuzluğa gelip başa doğru baktığımda teknenin görüntüsünü bir an gülünç buluyorum. Kuru bir direk ve çıplak tellerin üstünde sallanan beyaz bir bez parçası... Uzaklar bu haliyle çırılçıplak soyunmuş, ama nedense yüzündeki peçeyi çıkartmamış mahcup bir dansöze benziyor. İki yanına doğru kıvrıtıp duran bir dansöze... Fırtınanın ortasında aklıma böyle bir şeyin nasıl geldiğine şaşıyorum, ama geliyor işte. Geceyarısına yaklaştığımızda rüzgar sağanaklarda 45 knot'u geçmeye başladı. Akdeniz'de haftalardır rüzgar için dua

ediyorduk. Bir hayrını görmediğimizden boşuna dua ettiğimizi sanıyordum. Meğer deli Neptün bizi duyar, sipariş ettiğimiz rüzgarları biriktirmiş. Ancak zamanlamasını iyi yapamamış, hepsini birden bir defada üstümüze yolluyor. Şunu azar azar yollasaydı ya!..

Fırtına taktiği var mı?

Küçük fırtına yelkenine rağmen çok hızlı gidiyoruz. Ortalama süratimiz 8.5 knot civarında. Bazen daha da hızlanıyoruz. Bir gözüm GPS göstergesinde. Hızımız zaman zaman 9.9 knot'a kadar yükseliyor. Bizim için müthiş bir sürat. Fırtınada nasıl bir taktik izlenmesi gerektiği denizciler arasında hep tartışılır. Kimi fırtına önünde giderken tekneyi yavaşlatmaktan yanadır, kimi hızlı gitmenin daha iyi bir yöntem olduğunu savunur. Uzaklar



Osman Atasoy, Uzaklar II ile yeni seyahati için 11 Ekim'de yola çıktı. Atasoy'un hedefi, dünyada az sayıda denizcinin dönmeyi başarabildiği Horn Burnu. Atasoy, izlediği rotayı, yaşadığı macerayı her ay MBY okuyucularıyla paylaşıyor.

“Akdeniz’de haftalardır rüzgar için dua ediyorduk. Bir hayrını görmediğimizden boşuna dua ettiğimizi sanıyordum. Meğer deli Neptün bizi duyar, sipariş ettiğimiz rüzgarları biriktirmiş.”

II daha önce kıçtan gelen bu şiddette bir hava görmemişti. Şimdi hep beraber görüyoruz, umarım sonunda başka bir şey daha görmeyiz!

Tekne otopilota bağlı, ama her ihtimale karşı ben de dümenin yanında oturuyorum. Bir aksilik olursa kumandayı otopilottan alacağım. Dalgalar çok büyüdü, gece karanlığında birbiri üstüne yuvarlanan küçük dağlar gibi yanımızdan geçiyorlar. Teknenin hareketlerini dikkatle takip etmeye çalışıyorum. Süratimiz iyice arttığı zaman çok daha az yalpaya düştüğümüzü fark ediyorum. Sanki çok büyük ve çok hızlı başka bir tekne tarafından yedeklenmiş gibiyiz. Bu tekne bizi hızla çekerek, adeta fırtınanın önünden kaçırıyor. Suyun üzerinde süratle kayarken dümene fazla yük binmiyor. Oto pilot zorlanmadan tekneye kumanda ediyor. Bu durumda hızlı gitmeyi savunanların görüşü haklıymış gibi gözüküyor. Ama tam olarak böyle değil. Evet, tekne hızlanınca fırtınadan daha az etkileniyor, fakat böyle hızlı gitmenin de mahsurları var. Eğer herhangi bir nedenden dolayı aykırılar, yani yanlırsak öndeki dalgalara çok kötü toslayabiliriz. Daha da kötüsü baş tarafın hızla gidip öndeki dalgaya saplanması... Baş bodoslama suyun içindeyken arkadan gelen yeni bir büyük dalga teknenin kıçını havalandırıp öne doğru devirebilir. Baş-kıç doğrultusunda yapılan bu takla hareketine İngilizce konuşan denizciler ‘pitch pole (pilchpole)’ diyorlar. Şekil olarak takla atan jimnastikçinin hareketine benziyor. Minderde yapıldığında sağlığa yararlı bir egzersiz... Ancak

aynı hareketi denizdeki bir tekne yaptığında, teknenin ve içindekilerin sağlığına hiç iyi gelmiyor. Arkasında genellikle harap olmuş bir tekne ve eğer başarabilirlerse, karaya çıktıklarında bir daha denize adım atmaya tövbe etmiş bir mürettebat bırakıyor!

Deniz nasıl bir yer

Deniz garip ve karadan çok farklı bir ortam. O kadar çok değişkeni var ki... Bilimsel usullerle ölçüp tanımlamak mümkün olmasa gerek. Bana kuralsızlığın en büyük kural olduğu yermiş gibi geliyor. Onun üzerindeyken ne zaman, nasıl davranılması gerektiğine dair kesin bir formül bulunabileceğini sanmıyorum. Sanırım denizin her halinin, değişen şartlara göre değişen, bildiğimizden farklı bir işleyişi bulunuyor. Orada mutlak doğrular ve yanlışlar bulunmuyor. Hele topluluğun kurallarının hiçbir hükmü yok. İnsanlara göre bir yer değil. Tuhaf bir yer... Onu tanımlamaya kalkarken kurduğumuz cümleler dahi garip oluyor!

Biraz ısınmak için kamaraya iniyorum. İçerisi sıcak, korunaklı, ama fırtınanın varlığı burada da hissediliyor. Sintineye kadar inen direk rüzgarın uğultusunu kamaraya taşıyor. Arada bir bordada patlayan dalgaların gümbürtüsü içerde yankılanıyor. Sancaktan abanan büyük bir dalga tekneyi sert bir şekilde iskele bordası üzerine düşürünce kütüphanenin yalpalığı yerinden çıkıyor. Bir kucak dolusu kitap göz açıp kapayıncaya kadar buldukları yerden direk dibine uçuyor. Aksı gibi orası direktan sızan suyla ıslak... Kucaklayıp bankın üzerine



Rabat'tan (Fas) çıkışa izin vermeyen soluğanlar...



Uzaklar II, hışımla iteleyen fırtınanın önünde...



Uzaklar II, seyir sırasında...

Bir daha gelirsem...

İzmir'in Poligon adlı semtinde deniz askerlerinin eğitildiği bir birlik vardı. Beni de buraya yollamışlardı. Burada bir ay boyunca eğitim görüp, adam edilecektik. Ağaçlıklı güzel bir yeri. Bu yüzden bizden önce gelmiş asker adaylarının ağızlarından düşürmedikleri tekerlemeyi önceleri yadırgamıştım: "Poligon, Poligon bir daha gelirsem buraya, 'öpsünler' beni." Rabat'taki zoraki kalışımızın sonlarına doğru bir gün, kendimi bu tekerlemenin Rabat'a uyarlanmış halini söylerken yakaladım. Utandım, çünkü Rabat'ta kimse bizi rahatsız etmemişti. Temiz ve çok ucuz bir marinada kalıyor, bol, bol taze sebze, meyve yiyor, aynı anda hem sıcakkanlı olan hem de son derece saygılı ve dürüst olabilen Faslılar arasında kendimizi çok iyi hissediyorduk. Hatta son günlerde Türk olduğumuzu öğrenince gelip, 'Erdogan' diyerek elimizi sıkmalarına alışmaya bile başlamıştık.

Tek şikayetimiz bir türlü marinadan çıkıp Kanaryalar'a doğru yelken basamamaktı. Nehrin içinde kurulmuş marinaya girmesine girmiştik, ama bir türlü çıkamıyorduk. Aslında kimse bizi burada zorla tutmuyordu, çıkışımızı engelleyen nehrin ağzında kırılan dalgalarıydı. Hiç rüzgar esmese dahi dalga oluyordu. Bunlar Kuzey Atlantik'teki fırtınaların ta buralara kadar yolla-dığı ölü denizlerdi. Yuvarlana, yuvarlana binlerce mil yol kat eden bu ölü denizlerin sahile yaklaşınca ölümlüğü falan kalmıyordu. Siğ suya çarpınca ağızlarından köpükler saçan canavarlara dönüyorlardı. Birkaç ay önce açılan marinaya bizim gibi girmiş, ama çıkamayan diğer beş denizciyle birlikte her gün nehir ağzına gidip durumu kontrol ediyorduk. Onlar da bizim gibi, marina olduğuna göre demek ki girişinde, çıkışında bir sorun yoktur, diye düşünerek bu tuzağa girmişlerdi.

Niçin denizden ulaşımı olmayan böyle bir yere marina açıldığı sorusunun cevabını bir süre sonra bulduk. Meğer marina projesinin içinde, nehrin ağzını dalgalardan koruyacak bir mendirek yapılması da bulunuyormuş. Ancak marina önce bitince hizmete açmışlar. Birkaç yıla kadar mendireğin de inşaatı bitecekmış. O zaman bir sorun kalmayacaktı. Bizim o kadar beklemeye tahammülümüz yoktu. Bir ay dört gün süren bir bekleyişten sonra nihayet bir sabah dalgalar biraz yumuşadı. Tam nehrin ağzına geldiğimizde aniden önümüzde kabaran iki büyük dalganın üzerinden, yüreğimiz ağızımızda kayarak Atlantik'in mavi sularına çıktık.

"Deniz garip ve karadan çok farklı bir ortam... Bilimsel usullerle ölçüp tanımlamak mümkün olmasa gerek. Bana kuralsızlığın en büyük kural olduğu yermiş gibi geliyor."

koyuyoruz. Bu havada yemek yapmak kolay iş değil. Neyse ki Sibel dün kapuska pişirmişti. Hem de pastırmalı... Pişirirken "herhalde bizden başka pastırmalı kapuska yapan yoktur" diyordu. Birer tas yiyoruz. Teknede pastırma ve sucuğumuz bol. Yola çıkarken Namlı Pastırmaları'nın ortağı, denizci dostumuz Esen Mepa İstanbul'dan koca bir koli dolusu yollamıştı. Yağı bol bulunca neresine süreceğini şaşırın ademoğlu misali, biz de her yemeğin içine biraz katıyoruz. Bakalım, bitince ne yapacağız...

Yola devam

Arkadan hışımla iteleyen fırtınanın önünde tahminimizden çok daha erken, sabah, daha gün doğmadan Minorca Adası'nın önüne geldik. Girmeyi planladığımız Mahon adanın güneydoğu ucunda, içeriye doğru bir milden fazla giren doğal bir liman. Önceki dünya seyahatimizde burada kalmıştık. Her havaya kapalı koy, sakın bir gölü andırıyordu. İçeri girince fırtınanın hışmından kurtulacağız. Sıcak birer çorba içip hemen yatarız, diye hayal ediyordum. Ancak bunları yapmak için evvela içeri girmemiz gerekiyor. Bu iş de kolay olacağı

benzemiyor. Adaya yaklaşınca su sığlaştı.

Dalgalar daha sık kırılmaya başladı.

Girişi gösteren yeşil, kırmızı fenerleri gördüm. İçeri girmek için doksan derece kadar sancağa dönmemiz gerekiyor. Fakat bu manevra dalgaları yandan almamızı gerektirecek. Dalgaların etkisini ölçmek maksadıyla tekneyi hafifçe döndürüyorum. Anında iki dev dalga üzerimizde kırılıyor. Teknenin baş tarafı direk dibine kadar suyun altında kalıyor. Dümeni toplayıp tekneyi düzeltmekte zorlanıyorum. İçeri girmek için bu dalgaları bir süre yandan almak zorundayız. Büyük bir ihtimalle girişte de dalgalar kırılıyordur. Göz açık kapayınca kadar tekneyi alıp rüzgar altındaki kayalıkların üzerine oturtuverirler. Ne yapmamız gerektiği anlaşıldı. Yola devam...

Sadece birkaç yüz metre ilerimizdeki sakın koyda demirlemek yerine, köpüren sulara geri dönmek ne kadar zor. O sakın koyda vardiyaya kalkmadan deliksiz bir uyku çekmek varken, yeniden fırtınanın kucığına atılmak. Bu uykusuz ve yorgun bir denizci için ne zor bir karar. İçerinin rahatlığı insanı nasıl da kendine çekiyor. Her şeyi göze alıp, oraya ulaşmaktan başka bir şey düşünemez oluyor. Ama bu

tehlikeli çağrıya kapılanların akıbetlerine dair o kadar çok şey okuduk, liman girişlerindeki kayalıkların üzerinde biten hazin sonlarına dair o kadar çok hikaye dinledik ki. Kendimizi bu tehlikeli çağrının cazibesine kapılmaktan kurtarmayı başarıyoruz. Açıkdeniz selamettir, diye avunarak fırtınamıza geri dönüyoruz. **MBY**



Uzaklar II, Rabat'ta bir ay dört gün boyunca doğru zamanı beklemek zorunda kaldı...